หลักสุจริตในกฎหมายระหว่างประเทศและการค้าระหว่างประเทศ: จากสนธิสัญญาถึงสัญญาซื้อขาย

โดย เอกสยาม ชัยศร ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด

> เนื้อหา นี้ เป็น ข้อมูล กฎหมาย ทั่วไป ไม่ใช่ ความเห็น ทางกฎหมาย เฉพาะ กรณี การพิจารณา แต่ละ เรื่อง ต้อง อาศัย ข้อเท็จจริง และ พยานหลักฐาน ของ เรื่อง นั้น ฉบับ ออนไลน์ ที่ ปรับปรุง ล่าสุด อยู่ ที่ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

สาระสำคัญโดยสรุป

- **pacta sunt servanda ผูกกับหลักสุจริต** อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ข้อ 26 กำหนดให้สนธิสัญญาที่มีผลใช้บังคับผูกพันภาคีและต้องปฏิบัติโดยสุจริต
- **ไทยไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1969** ฐานข้อมูลสนธิสัญญาของสหประชาชาติ ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2569 แสดงภาคี 119 รัฐ และไม่มีชื่อประเทศไทย
- **ศาลโลกถือหลักสุจริตเป็นหลักพื้นฐาน** คดี Nuclear Tests ค.ศ. 1974 ย่อหน้า 46 กล่าวว่าหลักสุจริตเป็นหลักพื้นฐานที่ควบคุมการก่อและการปฏิบัติตามพันธกรณีทางกฎหมาย ไม่ว่ามีที่มาจากแหล่งใด
- **ไทยเคยเป็นคู่กรณีในคดีที่วางหลักนี้** รายงานองค์กรอุทธรณ์ขององค์การการค้าโลกในคดีกุ้ง ค.ศ. 1998 ย่อหน้า 158 ถือว่าหลักสุจริตควบคุมการใช้สิทธิของรัฐ
- **ไทยไม่ได้เป็นภาคี CISG** ตารางสถานะของ UNCITRAL ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2569 แสดงภาคี 97 รัฐ รวมสิงคโปร์ เวียดนาม ลาว จีน และญี่ปุ่น แต่ไม่มีประเทศไทย
- **สัญญาที่ใช้กฎหมายไทยอาศัยมาตรา 5** ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 และมาตรา 368 ทำหน้าที่ที่หลัก UNIDROIT ข้อ 1.7 ทำในสัญญาการค้าระหว่างประเทศ

I. สถานะของประเทศไทยต่ออนุสัญญาสองฉบับ

ประเทศไทยไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 และไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ค.ศ. 1980 ตามฐานข้อมูลของสหประชาชาติ ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2569 สัญญาที่ใช้กฎหมายไทยจึงอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 เป็นฐานของหลักสุจริต

ตราสารระหว่างประเทศสองฉบับที่เขียนหลักสุจริตไว้ชัดที่สุดคืออนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา (Vienna Convention on the Law of Treaties) ซึ่งใช้กับสนธิสัญญาระหว่างรัฐ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods หรือ CISG) ซึ่งใช้กับสัญญาซื้อขายระหว่างเอกชนต่างรัฐ ผู้เขียนตรวจสถานะของทั้งสองฉบับจากฐานข้อมูลต้นทางเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2569

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

ฐานข้อมูลสนธิสัญญาของสหประชาชาติแสดงว่าอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1969 มีรัฐผู้ลงนาม 45 รัฐและภาคี 119 รัฐ รายชื่อไม่มีประเทศไทย ทั้งในฐานะผู้ลงนามและภาคี รัฐในภูมิภาคที่เป็นภาคีมีเวียดนาม มาเลเซีย ลาว ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น[1] ส่วนตารางสถานะของคณะกรรมาธิการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL) แสดงว่า CISG มีภาคี 97 รัฐ รายชื่อไม่มีประเทศไทย คู่ค้าสำคัญของไทยหลายรัฐเป็นภาคี อนุสัญญามีผลใช้บังคับกับจีนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1988 สิงคโปร์วันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 1996 ญี่ปุ่นวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 2009 เวียดนามวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2017 และลาววันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2020[2]

ข้อเท็จจริงสองข้อนี้ทำให้คำถามของบทความชัดขึ้น เมื่อไทยไม่ได้เป็นภาคี หลักสุจริตตามตราสารทั้งสองไม่ได้ผูกพันไทยในฐานะพันธกรณีตามสนธิสัญญา แต่หลักเดียวกันยังเข้ามาได้สามทาง ทางแรกคือหลักกฎหมายทั่วไปที่ศาลและองค์กรระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศนำมาใช้กับทุกรัฐ ซึ่งอธิบายในหัวข้อ II และ III ทางที่สองคือกฎหมายที่คู่สัญญาเลือกหรือที่กฎเกณฑ์การขัดกันแห่งกฎหมายชี้ไป ซึ่งอธิบายในหัวข้อ IV ทางที่สามคือกฎหมายไทยเอง ผ่านมาตรา 5 และมาตรา 368 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์[3]

ศาลฎีกานำมาตรา 5 มาใช้กับสัญญาทางธุรกิจโดยตรง ตัวอย่างคือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8727/2561 ซึ่งถือว่าคู่สัญญาเช่าที่ร่วมกันจดทะเบียนค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริงเพื่อหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมและภาษีอากรประกอบธุรกิจโดยไม่สุจริตด้วยกัน ผู้ให้เช่าไม่อาจยกความไม่สุจริตนั้นขึ้นมาเรียกร้อง[4] ส่วนในเรื่องอนุสัญญาทั้งสองฉบับ ผู้เขียนค้นระบบสืบค้นคำพิพากษาศาลฎีกาเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2569 ด้วยถ้อยคำเกี่ยวกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา และการตีความสนธิสัญญาโดยสุจริต ไม่พบคำพิพากษาที่ตรงกับคำค้น จึงยังไม่ปรากฏคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยหลักสุจริตตามตราสารทั้งสองโดยตรง

II. สนธิสัญญา: pacta sunt servanda และการตีความโดยสุจริต

pacta sunt servanda เป็นภาษิตละตินที่มีความหมายว่าความตกลงต้องได้รับการปฏิบัติตาม อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ข้อ 26 กำหนดว่าสนธิสัญญาทุกฉบับที่มีผลใช้บังคับผูกพันภาคีและต้องปฏิบัติโดยสุจริต และข้อ 31 วรรคหนึ่ง ให้ตีความสนธิสัญญาโดยสุจริตตามความหมายปกติของถ้อยคำในบริบทและตามวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญา

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญาทำหน้าที่ต่อสนธิสัญญาคล้ายกับที่บททั่วไปของประมวลกฎหมายแพ่งทำต่อสัญญา ข้อ 26 มีหัวเรื่องว่า Pacta sunt servanda และบัญญัติว่าสนธิสัญญาทุกฉบับที่มีผลใช้บังคับผูกพันภาคีของสนธิสัญญานั้น และภาคีต้องปฏิบัติตามโดยสุจริต ข้อ 31 วรรคหนึ่ง วางกฎทั่วไปของการตีความว่า ต้องตีความสนธิสัญญาโดยสุจริต ตามความหมายปกติที่ให้แก่ถ้อยคำของสนธิสัญญาในบริบทของถ้อยคำนั้น และโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของสนธิสัญญา[5]

> "Every treaty in force is binding upon the parties to it and **must be performed by them in good faith**." (อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ข้อ 26): สนธิสัญญาทุกฉบับที่มีผลใช้บังคับผูกพันภาคีของสนธิสัญญานั้น และภาคีต้องปฏิบัติตามโดยสุจริต

เมื่อวางสองข้อนี้คู่กับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะเห็นโครงสร้างเดียวกันในสองระดับ ข้อ 26 ทำหน้าที่ที่มาตรา 5 ทำกับการชำระหนี้ คือกำหนดมาตรฐานของการปฏิบัติตามพันธะ ข้อ 31 วรรคหนึ่ง ทำหน้าที่ที่มาตรา 368 ทำกับการตีความสัญญา มาตรา 368 ให้ตีความสัญญาไปตามความประสงค์ในทางสุจริต โดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณีด้วย[6] ส่วนข้อ 31 ให้ตีความโดยสุจริตตามถ้อยคำ บริบท และวัตถุประสงค์ จุดที่ต่างกันคือลำดับของเครื่องมือ ข้อ 31 เริ่มที่ความหมายปกติของถ้อยคำ ส่วนกฎหมายไทยมีมาตรา 171 ที่ให้เพ่งเล็งเจตนาอันแท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนหรือตัวอักษร ซึ่งอธิบายไว้ในบทความเรื่องหลักสุจริตและการตีความสัญญา

อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 27 มกราคม ค.ศ. 1980 แต่หลักในข้อ 26 มีอยู่ก่อนอนุสัญญา ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศกล่าวถึงกฎ pacta sunt servanda ในกฎหมายสนธิสัญญาว่ามีฐานอยู่บนหลักสุจริต ในคำพิพากษาลงวันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1974 ซึ่งเป็นเวลาก่อนอนุสัญญามีผลใช้บังคับ ข้อเท็จจริงนี้แสดงว่าศาลไม่ได้ถือว่าหลักดังกล่าวเกิดจากอนุสัญญา ผู้เขียนจึงเห็นว่าการที่ไทยไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญาไม่ได้ทำให้ไทยพ้นจากหลักที่ให้ปฏิบัติตามสนธิสัญญาของตนโดยสุจริต ข้อความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนจากถ้อยคำของคำพิพากษา ส่วนคำถามว่าบทบัญญัติข้อใดของอนุสัญญาสะท้อนกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ ต้องตรวจจากคำวินิจฉัยเป็นรายข้อ

III. ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ: คดี Nuclear Tests

ในคดี Nuclear Tests ระหว่างออสเตรเลียกับฝรั่งเศส ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1974 ย่อหน้า 46 วางหลักว่า หลักสุจริตเป็นหลักพื้นฐานข้อหนึ่งที่ควบคุมการก่อและการปฏิบัติตามพันธกรณีทางกฎหมาย ไม่ว่ามีที่มาจากแหล่งใด เทียบได้กับมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้กับหนี้ทุกประเภท

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) พิจารณาคดี ที่ ออสเตรเลีย ฟ้อง ฝรั่งเศส เกี่ยวกับการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ ประเด็นที่ศาลวินิจฉัยคือผลทางกฎหมายของคำประกาศฝ่ายเดียวของฝรั่งเศส ศาลกล่าวในย่อหน้า 43 ว่า เป็นที่ยอมรับกันว่าคำประกาศที่ทำโดยการกระทำฝ่ายเดียวเกี่ยวกับสถานการณ์ทางกฎหมายหรือข้อเท็จจริง อาจมีผลก่อพันธกรณีทางกฎหมายได้[7]

ย่อหน้า 46 อธิบายว่าเหตุใดคำประกาศฝ่ายเดียวจึงผูกพัน ศาลกล่าวว่า หลักพื้นฐานข้อหนึ่งที่ควบคุมการก่อและการปฏิบัติตามพันธกรณีทางกฎหมาย ไม่ว่ามีที่มาจากแหล่งใด คือหลักสุจริต ความไว้วางใจและความเชื่อมั่นเป็นสิ่งที่มีอยู่ในความร่วมมือระหว่างประเทศ กฎ pacta sunt servanda ในกฎหมายสนธิสัญญามีฐานอยู่บนหลักสุจริตฉันใด ลักษณะผูกพันของพันธกรณีระหว่างประเทศที่รัฐรับไว้โดยคำประกาศฝ่ายเดียวก็มีฐานเดียวกันฉันนั้น รัฐที่เกี่ยวข้องจึงรับรู้และเชื่อถือคำประกาศฝ่ายเดียวได้ และมีสิทธิเรียกร้องให้เคารพพันธกรณีที่เกิดขึ้น

> "One of the basic principles governing the creation and performance of legal obligations, **whatever their source**, is the principle of good faith." (Nuclear Tests, ย่อหน้า 46): หลักพื้นฐานข้อหนึ่งที่ควบคุมการก่อและการปฏิบัติตามพันธกรณีทางกฎหมาย ไม่ว่ามีที่มาจากแหล่งใด คือหลักสุจริต

ถ้อยคำ "ไม่ว่ามีที่มาจากแหล่งใด" เป็นจุดสำคัญ ศาลไม่ได้จำกัดหลักสุจริตไว้กับสนธิสัญญา แต่ถือว่าเป็นหลักที่อยู่เบื้องหลังพันธกรณีทุกชนิด โครงสร้างความคิดนี้ตรงกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย ซึ่งวางมาตรา 5 ไว้ในบทบทั่วไป ใช้กับหนี้ทุกประเภทไม่ว่าเกิดจากสัญญา ละเมิด หรือบทกฎหมายเหตุผลของศาลที่ว่ารัฐอื่นเชื่อถือคำประกาศและมีสิทธิเรียกร้องให้เคารพ ยังเป็นเหตุผลเดียวกับการคุ้มครองความเชื่อถือโดยสุจริตในกฎหมายเอกชน ซึ่งหลัก UNIDROIT ข้อ 1.8 เขียนไว้เป็นกฎว่าคู่สัญญาจะกระทำการขัดกับความเข้าใจที่ตนทำให้อีกฝ่ายมีและอีกฝ่ายได้กระทำการโดยเชื่อถือตามสมควรจนเสียหายไม่ได้

IV. องค์การการค้าโลก: คดีกุ้งและหลักห้ามใช้สิทธิโดยมิชอบ

รายงานองค์กรอุทธรณ์ขององค์การการค้าโลกในคดี United States-Shrimp ลงวันที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 1998 ซึ่งประเทศไทยเป็นคู่กรณี ระบุในย่อหน้า 158 ว่าหลักสุจริตเป็นทั้งหลักกฎหมายทั่วไปและหลักทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ และควบคุมการใช้สิทธิของรัฐ ในทำนองเดียวกับที่มาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ควบคุมการใช้สิทธิของบุคคล

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

คดี United States-Import Prohibition of Certain Shrimp and Shrimp Products เป็น ข้อพิพาท ใน องค์การการค้าโลก (World Trade Organization) เกี่ยวกับมาตรการห้ามนำเข้ากุ้งของสหรัฐอเมริกา ในชั้น อุทธรณ์ สหรัฐอเมริกา เป็น ผู้ อุทธรณ์ ส่วน อินเดีย มาเลเซีย ปากีสถาน และ ประเทศไทย เป็น ผู้ ถูก อุทธรณ์ สหรัฐอเมริกา อ้าง ข้อยกเว้น ทั่วไป ตาม ข้อ XX ของ ความตกลง ทั่วไป ว่าด้วย ภาษีศุลกากร และ การค้า องค์กร อุทธรณ์ (Appellate Body) ต้องตีความ บทนำ ของ ข้อ XX ซึ่ง กำกับ วิธี ใช้ ข้อยกเว้น[8]

ย่อหน้า 158 ของรายงานกล่าวว่า บทนำของข้อ XX เป็นเพียงการแสดงออกอย่างหนึ่งของหลักสุจริต หลักนี้เป็นทั้งหลักกฎหมายทั่วไปและหลักทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ และควบคุมการใช้สิทธิของรัฐ การประยุกต์ใช้หลักทั่วไปนี้อย่างหนึ่ง ซึ่งรู้จักกันในชื่อหลัก abus de droit (การใช้สิทธิโดยมิชอบ) ห้ามรัฐใช้สิทธิของตนโดยมิชอบ การที่รัฐสมาชิกใช้สิทธิตามสนธิสัญญาของตนโดยมิชอบ จึงเป็นทั้งการละเมิดสิทธิตามสนธิสัญญาของสมาชิกอื่น และการฝ่าฝืนพันธกรณีตามสนธิสัญญาของรัฐนั้นเอง

รายงานนี้มีความหมายต่อผู้อ่านไทยสองทาง ทางแรก เป็นกรณีที่ประเทศไทยเป็นคู่กรณีในข้อพิพาทซึ่งองค์กรระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศนำหลักสุจริตมาใช้กับสิทธิของรัฐ หลักนี้จึงไม่ใช่เรื่องไกลจากผลประโยชน์ทางการค้าของไทย ทางที่สอง โครงสร้างของเหตุผลตรงกับกฎหมายเอกชนไทย สิทธิที่จะใช้ข้อยกเว้นมีอยู่ แต่ต้องใช้โดยสุจริตและสมเหตุสมผล ซึ่งเป็นคำถามเดียวกับการใช้สิทธิตามมาตรา 5 และมาตรา 421 รายละเอียดอยู่ในบทความเรื่องการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหาย

V. สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ: CISG ข้อ 7 และหลัก UNIDROIT

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ข้อ 7 วรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงการรักษาความ สุจริต ใน การค้า ระหว่างประเทศ เมื่อ ตีความ อนุสัญญา ส่วน หลัก UNIDROIT ข้อ 1.7 กำหนดให้ คู่สัญญาแต่ละฝ่ายกระทำตามหลักสุจริตและการปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นธรรม และตกลงยกเว้นไม่ได้ ซึ่งใกล้กับมาตรา 5 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

CISG ข้อ 7: ความสุจริตในฐานะเกณฑ์ตีความ

ข้อ 7 วรรคหนึ่งของ CISG บัญญัติว่า ในการตีความอนุสัญญานี้ ให้คำนึงถึงลักษณะระหว่างประเทศของอนุสัญญา ความจำเป็นที่จะส่งเสริมความเป็นเอกภาพในการใช้อนุสัญญา และการรักษาความสุจริตในการค้าระหว่างประเทศ[9] ถ้อยคำของข้อนี้ผูกความสุจริตไว้กับการตีความตัวอนุสัญญา ไม่ได้เขียนเป็นหน้าที่ของคู่สัญญาโดยตรง แบบมาตรา 5 ของ ไทย ผู้ ที่ อ่าน ข้อ 7 ด้วย ความเข้าใจ แบบ กฎหมาย ไทย จึง อาจ คาด หมายความคุ้มครองมากกว่าที่ถ้อยคำให้ไว้

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

หลัก UNIDROIT: ความสุจริตในฐานะหน้าที่ของคู่สัญญา

หลักว่าด้วยสัญญาพาณิชย์ระหว่างประเทศของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการทำให้กฎหมายเอกชนเป็นเอกภาพ (UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts) ฉบับ ค.ศ. 2016 ไม่ใช่สนธิสัญญา แต่เป็นชุดหลักที่คู่สัญญาเลือกนำมาใช้หรืออนุญาโตตุลาการใช้อ้างอิง ข้อ 1.7 กำหนดว่าคู่สัญญาแต่ละฝ่ายต้องกระทำตามหลักสุจริตและการปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นธรรมในการค้าระหว่างประเทศ และคู่สัญญาจะยกเว้นหรือจำกัดหน้าที่นี้ไม่ได้ ข้อ 1.8 ห้ามคู่สัญญากระทำการขัดกับความเข้าใจที่ตนทำให้อีกฝ่ายมี เมื่ออีกฝ่ายได้กระทำการโดยเชื่อถือตามสมควรจนเสียหาย ข้อ 2.1.15 ว่าด้วยการเจรจาโดยไม่สุจริต กำหนดว่าคู่สัญญามีเสรีภาพที่จะเจรจาและไม่ต้องรับผิดเมื่อตกลงกันไม่ได้ แต่ผู้ที่เจรจาหรือยุติการเจรจาโดยไม่สุจริตต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดแก่อีกฝ่าย และการเข้าเจรจาหรือเจรจาต่อไปโดยไม่มีเจตนาจะบรรลุข้อตกลง เป็นการไม่สุจริต[10]

> “(1) Each party must act in accordance with good faith and fair dealing in international trade. (2) The parties **may not exclude or limit** this duty.” (หลัก UNIDROIT ข้อ 1.7): คู่สัญญาแต่ละฝ่ายต้องกระทำตามหลักสุจริตและการปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นธรรมในการค้าระหว่างประเทศ และคู่สัญญาจะยกเว้นหรือจำกัดหน้าที่นี้ไม่ได้

เมื่อเทียบกับกฎหมายไทย ข้อ 1.7 วรรคหนึ่ง มีโครงสร้างเดียวกับมาตรา 5 คือเป็นหน้าที่ของคู่สัญญาทุกฝ่าย ส่วนข้อ 1.7 วรรคสอง ข้อ 1.8 และข้อ 2.1.15 เขียนสิ่งที่มาตรา 5 ไม่ได้เขียนไว้ มาตรา 5 ไม่ได้กล่าวถึงการตกลงยกเว้น ไม่ได้แยกกฎเรื่องการกระทำที่ขัดกับความเชื่อถือของอีกฝ่ายออกมา และถ้อยคำจำกัดอยู่ที่การใช้สิทธิกับการชำระหนี้ ไม่ได้กล่าวถึงขั้นเจรจาก่อนสัญญาเกิดโดยตรง คำถามเหล่านี้ในกฎหมายไทยจึงต้องตอบด้วยการตีความมาตรา 5 ประกอบบทบัญญัติอื่นและแนวคำพิพากษา ไม่ได้ตอบด้วยตัวบทที่เขียนไว้เฉพาะ

VI. ตารางเปรียบเทียบ: หลักสุจริตสี่ระดับ

เมื่อเปรียบเทียบตราสารทั้งหมด หลักสุจริตทำหน้าที่ต่างกันตามระดับ อนุสัญญากรุงเวียนนาข้อ 26 กำหนดหน้าที่ของรัฐภาคี ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศและองค์การการค้าโลกใช้หลักนี้เป็นหลักกฎหมายทั่วไป CISG ข้อ 7 ใช้เป็นเกณฑ์ตีความ ส่วนหลัก UNIDROIT ข้อ 1.7 และมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดหน้าที่ของคู่สัญญา

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

แหล่ง	ผู้ที่ถูกผูกพัน	หน้าที่ของหลักสุจริต	สถานะต่อประเทศไทย
อนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1969 ข้อ 26 และข้อ 31	รัฐภาคีของสนธิสัญญา	มาตรฐานการปฏิบัติตามและการตีความสนธิสัญญา	ไทยไม่ได้เป็นภาคี
คดี Nuclear Tests ย่อหน้า 46	รัฐ	หลักพื้นฐานของพันธกรณีทุกแหล่งที่มา	หลักกฎหมายทั่วไปตามคำพิพากษา
คดีกุ้งขององค์การการค้าโลก ย่อหน้า 158	รัฐสมาชิก	ควบคุมการใช้สิทธิและห้ามใช้สิทธิโดยมิชอบ	ไทยเป็นคู่กรณี
CISG ข้อ 7 วรรคหนึ่ง	ผู้ตีความอนุสัญญา	เกณฑ์ตีความอนุสัญญา	ไทยไม่ได้เป็นภาคี
หลัก UNIDROIT ข้อ 1.7	คู่สัญญาที่นำหลักมาใช้	หน้าที่ที่ตกลงยกเว้นไม่ได้	ใช้เมื่อคู่สัญญาเลือก
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5	บุคคลทุกคน	มาตรฐานการใช้สิทธิและการชำระหนี้	กฎหมายภายในของไทย

ตารางนี้ให้ข้อสรุปสองข้อ ข้อแรก หลักสุจริตในระดับระหว่างรัฐมีเนื้อหากว้างและทำหน้าที่เป็นฐานของพันธกรณี ส่วนในระดับสัญญาระหว่างเอกชน เนื้อหาขึ้นกับตราสารที่ใช้ ผู้ที่ย้ายความเข้าใจจากระดับหนึ่งไปอีกระดับหนึ่งโดยไม่ตรวจถ้อยคำอาจเข้าใจคลาดเคลื่อน ตัวอย่างที่ชัดคือ CISG ข้อ 7 ซึ่งกล่าวถึงความสุจริตในบริบทของการตีความอนุสัญญา ข้อที่สอง สำหรับสัญญาที่ใช้กฎหมายไทย มาตรา 5 ให้ความคุ้มครองกว้างกว่าถ้อยคำของ CISG ข้อ 7 เพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของคู่สัญญา คู่สัญญาไทยที่เลือกกฎหมายไทยเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับจึงไม่ได้เสียความคุ้มครองเรื่องหลักสุจริตจากการที่ไทยไม่ได้เป็นภาคี CISG

ข้อเปรียบเทียบกับระบบกฎหมายของประเทศคู่ค้า ซึ่งแต่ละประเทศรับหลักสุจริตไว้ในกฎหมายสัญญาไม่เท่ากัน อธิบายไว้ในบทความเรื่องหลักสุจริตในระบบคอมมอนลอว์

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

VII. ข้อพิจารณาทางนิติปรัชญาและความรู้ข้ามศาสตร์: ความไว้วางใจเป็นฐานของพันธกรณี

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศให้เหตุผลทางนิติปรัชญาในคดี Nuclear Tests ว่าความไว้วางใจและความเชื่อมั่นเป็นสิ่งที่มีอยู่ในความร่วมมือระหว่างประเทศ หลักสุจริตจึงเป็นฐานของพันธกรณี เช่นเดียวกับมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ใน ระดับ เอกชน งาน ของ Fehr และ Gächter ค.ศ. 2000 อธิบาย บทบาทของการตอบแทนกันในการบังคับตามข้อตกลง

ระบบกฎหมายระหว่างประเทศไม่มีองค์กรกลางที่บังคับตามพันธกรณีได้เท่าศาลและเจ้าพนักงานบังคับคดีของรัฐ คำถามว่าเหตุใดพันธกรณีจึงผูกพัน จึงเป็นคำถามทางนิติปรัชญาที่มีผลในทางปฏิบัติ คำตอบของศาลในย่อหน้า 46 ของคดี Nuclear Tests คือความไว้วางใจ รัฐอื่นวางแผนและตัดสินใจโดยเชื่อถือคำมั่นของรัฐหนึ่ง กฎหมาย จึงคุ้มครอง ความเชื่อถือ นั้น ข้อ นี้ ทำให้ หลัก สุจริต ใน กฎหมายระหว่างประเทศไม่ใช่เพียงข้อเรียกร้องทางศีลธรรม แต่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้ความร่วมมือระยะยาวเป็นไปได้

งานของ Ernst Fehr และ Simon Gächter เรื่อง Fairness and Retaliation: The Economics of Reciprocity ตีพิมพ์ใน Journal of Economic Perspectives ค.ศ. 2000 เสนอ ว่า พฤติกรรม ตอบแทน กัน (reciprocity) เป็น กลไก สำคัญ ใน การ บังคับ ตาม สัญญา และ บรรทัดฐาน ทางสังคม และ มี บทบาท มาก เมื่อ สัญญาไม่สมบูรณ์[11] ผู้เขียนเห็นว่าข้อเสนอนี้ช่วยอธิบายทั้งสองระดับของบทความ ในระดับระหว่างรัฐ ซึ่งการบังคับจากส่วนกลางมีจำกัด การปฏิบัติโดยสุจริตดำรงอยู่ได้ส่วนหนึ่งเพราะรัฐคาดหมายการตอบแทนจากรัฐอื่น ในระดับสัญญาการค้าข้ามพรมแดน ซึ่งการฟ้องคดีในต่างประเทศมีต้นทุนสูง คู่สัญญาอาศัยชื่อเสียงและความสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นหลักประกัน หลักสุจริตในตัวบทจึงทำหน้าที่รองรับบรรทัดฐานที่คู่ค้าปฏิบัติต่อกันอยู่แล้ว ข้อเชื่อมโยงนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ไม่ใช่ข้อสรุปของงานวิจัยดังกล่าว

ข้อจำกัด ที่ ต้อง กล่าว ไว้ คือ ความ กว้าง ของ หลัก สุจริต ทำให้ คาดหมาย ผลได้ ยาก กว่า กฎ ที่ เขียน ละเอียด ตราสาร ระหว่างประเทศ จึง มัก เขียน กฎ เฉพาะ กำกับ ไว้ เช่น หลัก UNIDROIT ข้อ 1.8 และ ข้อ 2.1.15 ซึ่งแปลงหลักกว้างให้เป็นกฎที่ใช้กับพฤติการณ์เฉพาะ กฎหมายไทยใช้วิธีต่างออกไป คือคงมาตรา 5 ไว้เป็นบทกว้าง และให้ศาลพัฒนาแนวคำพิพากษา ผู้ร่างสัญญาที่ต้องการความแน่นอนจึงควรเขียนกฎเฉพาะไว้ในสัญญาเอง

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

VIII. ข้อพิจารณาสำหรับผู้ประกอบการไทยในการค้าระหว่างประเทศ

ผู้ประกอบการไทยที่ทำสัญญาซื้อขายกับคู่ค้าต่างประเทศควรเริ่มจากข้อสัญญาว่าด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับ ถ้าเลือกกฎหมายไทย มาตรา 5 และมาตรา 368 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ใช้บังคับ ถ้าเลือกกฎหมายของรัฐที่เป็นภาคี CISG ต้องตรวจว่าอนุสัญญาใช้กับสัญญาหรือไม่ และถ้าต้องการหน้าที่สุจริตที่ชัด อาจนำหลัก UNIDROIT มาใช้โดยข้อสัญญา

ประการที่หนึ่ง ข้อสัญญาว่าด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นตัวกำหนดว่าหลักสุจริตในความหมายใดใช้กับสัญญา เมื่อไทยไม่ได้เป็นภาคี CISG การที่อนุสัญญาจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับสัญญาของผู้ประกอบการไทยขึ้นกับกฎหมายที่เลือกและเงื่อนไขของอนุสัญญาเอง รวมทั้งข้อสงวนของรัฐภาคีแต่ละรัฐ ซึ่งต้องตรวจเป็นรายกรณีก่อนลงนาม บทความนี้ไม่ได้ตรวจบทบัญญัติว่าด้วยขอบเขตการใช้ของอนุสัญญา จึงไม่สรุปเงื่อนไขไว้ในที่นี้

ประการที่สอง เมื่อคู่สัญญาประสงค์ให้มีหน้าที่สุจริตที่ชัดและไม่ขึ้นกับกฎหมายภายในของประเทศใด ทางหนึ่งคือการนำหลัก UNIDROIT มาเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา หรือเขียนหน้าที่ตามข้อ 1.7 ข้อ 1.8 และข้อ 2.1.15 เป็นข้อสัญญาเอง เช่น หน้าที่แจ้งเมื่อจะยุติการเจรจา หน้าที่ไม่กระทำการขัดกับคำยืนยันที่ให้ไว้ และข้อห้ามใช้ข้อมูลที่ได้จากการเจรจาเพื่อประโยชน์อื่น

ประการที่สาม ในสัญญากับหน่วยงานของรัฐต่างประเทศหรือการลงทุนภายใต้ความตกลงระหว่างรัฐ หลักสุจริตในระดับสนธิสัญญามีผลต่อการตีความพันธกรณีของรัฐผู้รับการลงทุน คำประกาศและคำยืนยันของรัฐอาจมีผลทางกฎหมายตามแนวของคดี Nuclear Tests ผู้ลงทุนจึงควรเก็บหลักฐานคำยืนยันของหน่วยงานรัฐไว้เป็นลายลักษณ์อักษร งานด้านสัญญาการค้าและการลงทุนข้ามพรมแดนอยู่ในขอบเขตของเว็บกฎหมายการค้าและการลงทุนของเครือ

IX. คำถามที่พบบ่อยเรื่องหลักสุจริตในกฎหมายระหว่างประเทศ

คำถามด้านล่างรวบรวมประเด็นที่ผู้ค้นเรื่องหลักสุจริตในกฎหมายระหว่างประเทศถามบ่อย ได้แก่ ความหมายของ pacta sunt servanda สถานะของประเทศไทยต่ออนุสัญญากรุงเวียนนาและ CISG หลักในคดี Nuclear Tests ความหมายของ CISG ข้อ 7 และบทบาทของมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในสัญญาระหว่างประเทศ

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

pacta sunt servanda คืออะไร

เป็น ภาษิต ละติน ที่ มีความหมาย ว่า ความตกลง ต้อง ได้รับ การ ปฏิบัติตาม อนุสัญญา กรุง เวียนนา ว่าด้วย กฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 ข้อ 26 ใช้ภาษิตนี้เป็นหัวเรื่อง และบัญญัติว่าสนธิสัญญาทุกฉบับที่มีผลใช้บังคับผูกพันภาคีของสนธิสัญญานั้น และภาคีต้องปฏิบัติตามโดยสุจริต ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศกล่าวในคดี Nuclear Tests ว่ากฎนี้มีฐานอยู่บนหลักสุจริต[5]

ประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญาหรือไม่

ไม่ได้เป็นภาคี ฐานข้อมูลสนธิสัญญาของสหประชาชาติ ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2569 แสดงรัฐผู้ลงนาม 45 รัฐและภาคี 119 รัฐ รายชื่อไม่มีประเทศไทย อย่างไรก็ดี ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศถือว่าหลักสุจริตเป็นหลัก พื้นฐาน ของ พันธกรณี ทางกฎหมาย ไม่ ว่า มี ที่ มาจาก แหล่ง ใด หลัก นี้ จึง ไม่ ได้ ขึ้นกับ การ เป็น ภาคี อนุสัญญา[1]

ประเทศไทยเป็นภาคี CISG หรือไม่

ไม่ได้เป็นภาคี ตารางสถานะของ UNCITRAL ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2569 แสดงภาคี 97 รัฐ รายชื่อไม่มีประเทศไทย ส่วนจีน สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เวียดนาม และลาวเป็นภาคี สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศที่ใช้กฎหมายไทยจึงอยู่ใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งมาตรา 5 และมาตรา 368[2]

CISG ข้อ 7 กำหนดให้คู่สัญญาต้องสุจริตต่อกันหรือไม่

ถ้อยคำ ของ ข้อ 7 วรรค หนึ่ง ให้ คำนึงถึง การรักษา ความ สุจริต ใน การค้า ระหว่างประเทศ “ใน การ ตีความ อนุสัญญานี้” ตัวบทจึงเขียนความสุจริตเป็นเกณฑ์ตีความอนุสัญญา ไม่ได้เขียนเป็นหน้าที่ของคู่สัญญาโดยตรง ต่างจากหลัก UNIDROIT ข้อ 1.7 และมาตรา 5 ของไทย ซึ่งกำหนดหน้าที่แก่คู่สัญญา[9]

สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศที่ใช้กฎหมายไทย มีหลักสุจริตคุ้มครองหรือไม่

มี มาตรา 5 กำหนดให้บุคคลทุกคนใช้สิทธิและชำระหนี้โดยสุจริต และมาตรา 368 ให้ตีความสัญญาไปตามความประสงค์ในทางสุจริต ทั้งสองมาตราใช้กับสัญญาทุกประเภทรวมทั้งสัญญาซื้อขายกับคู่ค้าต่างประเทศ และมาตรา 6 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต ฝ่ายที่กล่าวอ้างความไม่สุจริตจึงเป็นผู้พิสูจน์[3]

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

X. เรื่องที่เกี่ยวเนื่องในเครือเอกสยาม

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดบทความหลักสุจริตบนเว็บนี้ บทความอื่นในชุดอธิบายการตีความสัญญาตามมาตรา 368 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หลักสุจริตในระบบคอมมอนลอว์ การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายตามมาตรา 421 และมาตรการภูมิอากาศกับการคุ้มครองการลงทุน รวมทั้งเว็บกฎหมายการค้าและการลงทุนของเครือ

- หลักสุจริตในระบบคอมมอนลอว์: อังกฤษ แคนาดา และสหรัฐอเมริกา เทียบมาตรา 5 ของไทย
- หลักสุจริต มาตรา 5 และการตีความสัญญา มาตรา 368: หลักสุจริตในฐานะเครื่องมือตีความสัญญา
- การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหาย มาตรา 421: หลักห้ามใช้สิทธิโดยมิชอบในกฎหมายไทยและต่างประเทศ
- มาตรการภูมิอากาศกับการคุ้มครองการลงทุน: พันธกรณีของรัฐต่อผู้ลงทุนและความเชื่อโดยสุจริต
- Eksiam Trade & Investment Law: สัญญาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

เชิงอรรถ

1. United Nations Treaty Collection, Multilateral Treaties Deposited with the Secretary-General, Chapter XXIII, 1. Vienna Convention on the Law of Treaties (Vienna, 23 May 1969) หน้าสถานะแสดง Signatories 45 และ Parties 119 ไม่มีรายการของประเทศไทย รายการของรัฐในภูมิภาค เช่น เวียดนาม (ภาคยานุวัติ 10 ตุลาคม ค.ศ. 2001) มาเลเซีย (27 กรกฎาคม ค.ศ. 1994) ลาว (31 มีนาคม ค.ศ. 1998) ฟิลิปปินส์ (ให้สัตยาบัน 15 พฤศจิกายน ค.ศ. 1972) และญี่ปุ่น (2 กรกฎาคม ค.ศ. 1981) ที่มา: treaties.un.org ตรวจเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569
2. United Nations Commission on International Trade Law, Status: United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980) (CISG) ตารางแสดง 97 ภาคี ไม่มีรายการของประเทศไทย วันมีผลใช้บังคับที่ยกมาคัดจากตาราง ที่มา: uncitral.un.org ตรวจเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569
3. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 บัญญัติว่า “ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ในการชำระหนี้ก็ดี บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต” ที่มา: ฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด ตรวจเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569
4. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8727/2561 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “เมื่อโจทก์ทั้งสองและจำเลยที่ 1 ทำหนังสือสัญญาเช่า ระบุค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริงและนำไปจดทะเบียนเพื่อหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนการเช่าและภาษีอากร ถือว่าโจทก์ทั้งสองและจำเลยที่ 1 ประกอบธุรกิจโดยไม่สุจริตด้วยกัน ตาม ป.พ.พ. มาตรา 5” ที่มา: ระบบสืบค้นคำพิพากษาศาลฎีกา (deka.supremecourt.or.th) ค้นด้วยเลขคดี อ่านเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html

5. Vienna Convention on the Law of Treaties (1969) ข้อ 26 “Every treaty in force is binding upon the parties to it and must be performed by them in good faith.” ข้อ 31 วรรคหนึ่ง “A treaty shall be interpreted in good faith in accordance with the ordinary meaning to be given to the terms of the treaty in their context and in the light of its object and purpose.” คำแปลไทยในเนื้อความเป็นของผู้เขียน อนุสัญญามีผลใช้บังคับ 27 มกราคม ค.ศ. 1980 ที่มา: ตัวบทอนุสัญญาตามที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล Trans-Lex ของมหาวิทยาลัยโคโลญ (trans-lex.org/500600) ตรวจเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569

6. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 368 บัญญัติ ว่า “สัญญา นั้น ท่าน ให้ ตีความ ไป ตาม ความประสงค์ ใน ทาง สุจริต โดย พิเคราะห์ ถึง ปกติ ประเพณี ด้วย” ที่มา: ฐานข้อมูล กฎหมาย ของ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด ตรวจเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569

7. Nuclear Tests (Australia v. France), Judgment, I.C.J. Reports 1974, p. 253 (20 ธันวาคม ค.ศ. 1974) ย่อหน้า 43 “It is well recognized that declarations made by way of unilateral acts, concerning legal or factual situations, may have the effect of creating legal obligations.” ย่อหน้า 46 “Just as the very rule of pacta sunt servanda in the law of treaties is based on good faith, so also is the binding character of an international obligation assumed by unilateral declaration.” คำแปลไทยในเนื้อความเป็นของผู้เขียน ผู้เขียนอ่านถ้อยคำของย่อหน้า 43 และ 46 จาก สำเนาคำพิพากษาที่เผยแพร่บน lagen.nu เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569 เว็บไซต์ของศาล (icj-cij.org) ไม่เปิดให้เครื่องมือที่ใช้ตรวจเข้าถึงไฟล์ในวันดังกล่าว

8. WTO Appellate Body Report, United States-Import Prohibition of Certain Shrimp and Shrimp Products, WT/DS58/AB/R (12 ตุลาคม ค.ศ. 1998) หน้าปกระบุ United States เป็น Appellant และ India, Malaysia, Pakistan, Thailand เป็น Appellees ย่อหน้า 158 “The chapeau of Article XX is, in fact, but one expression of the principle of good faith. This principle, at once a general principle of law and a general principle of international law, controls the exercise of rights by states.” คำแปลไทยในเนื้อความเป็นของผู้เขียน ที่มา: เอกสารของ องค์การ การค้าโลก (wto.org/english/tratop_e/dispu_e/58abr.pdf) อ่านเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569

9. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (1980) ข้อ 7 วรรคหนึ่ง “In the interpretation of this Convention, regard is to be had to its international character and to the need to promote uniformity in its application and the observance of good faith in international trade.” คำแปลไทยในเนื้อความเป็นของผู้เขียน ผู้เขียนตรวจถ้อยคำกับตัวบทอนุสัญญาฉบับภาษาอังกฤษเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569

10. UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts 2016 ข้อ 1.7 “(1) Each party must act in accordance with good faith and fair dealing in international trade. (2) The parties may not exclude or limit this duty.” ข้อ 1.8 “A party cannot act inconsistently with an understanding it has caused the other party to have and upon which that other party reasonably has acted in reliance to its detriment.” ข้อ 2.1.15 “(1) A party is free to negotiate and is not liable for failure to reach an agreement. (2) However, a party who negotiates or breaks off negotiations in bad faith is liable for the losses caused to the other party. (3) It is bad faith, in particular, for a party to enter into or continue negotiations when intending not to reach an agreement with the other party.” คำแปลไทยในเนื้อความเป็นของผู้เขียน ที่มา: ฉบับตัวบทของ UNIDROIT (unidroit.org/wp-content/uploads/2021/06/Unidroit-Principles-2016-English-bl.pdf) ตรวจเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569

11. Ernst Fehr and Simon Gächter, “Fairness and Retaliation: The Economics of Reciprocity” (2000) 14(3) Journal of Economic Perspectives 159-181, doi:10.1257/jep.14.3.159 ผู้เขียนอ่านบทคัดย่อบนหน้าบทความของสมาคมเศรษฐศาสตร์อเมริกัน (aeaweb.org) และตรวจรายการบรรณานุกรมกับ Crossref เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2569

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamlegal.com/articles/good-faith-international-law.html